

Conference Report on the 1st EGTC Conference

20.08.2014

Reported by Reported by Dr Marcin Krzymuski

Conference Report on the 1st EGTC Conference

“The reform of the EGTC regulation – New opportunities for cross-border cooperation of regional authorities?”

On June 5th 2014 at the European University Viadrina Frankfurt (Oder)

I. EGTC Center of Excellence

The conference was carried out by the EGTC Center of Excellence at the Viadrina Center B/ORDERS IN MOTION in Frankfurt (Oder)/ Germany. The academic staff Dr. Marcin Krzymuski, Mr. Philipp Kubicki and Mr. Peter Ulrich were in charge of agenda and setting. Student workers from the Chairs of Mr. Prof Matthias Pechstein (Mrs. Gloria Bartelt, Mr. Dorian Duda), Mr. Prof Jürgen Neyer (Mrs. Esther Franke) and Mr. Prof Carsten Nowak (Mr. Ahmet Kilic) supported the conference in organizational matters. The presentations and round tables were translated simultaneously into German and Polish by Mr. Michał Scheuer and Mr. Grzegorz Załoga.

The conference resources were covered by the budget of the EGTC Center of Excellence.

II. Minutes of the Conference

The EGTC Conference started at 10 am and was finished at 5 pm. The agenda was composed by three conference panels with lunch and coffee break.

The **first panel of the conference** focused on the reform of the regulation regarding the European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC) and its national implementation in Germany and Poland.

The first presentation by Mr. *Dirk Peters* of the European Commission (Team Leader in the Directorate-General for Regional and Urban Policy) expounded the reasons and goals of the EGTC regulation reform. Mr. *Peters* referred to the European Commission report (2011) that summarizes the experiences and practical difficulties of the EGTC instrument since 2006. Based on that, Mr. *Peters* distinguished between 3 approaches and objectives of the regulation reform: First, the removal of legal uncertainties (f.e. the participation of national authorities). Second, the simplification of forming and administration of an EGTC (f.e. the procedure of

approval). Third, the strengthening of this legal instrument (f.e. the possibility to apply the legal order separately on the tasks of the EGTC). At the end of the presentation Mr. Peters underlined the necessity of national rules for the application.

The implementation of the regulation reform of the EGTC in Poland was the focal point of the second presentation by Mr. *Filip Chybalski*, member of the Polish Ministry of Infrastructure and Development (Department of Territorial Cooperation). Starting with the difficulties of the legal instrument EGTC in Poland (referring to the missing experience with supranational legal instruments in Poland and the potential wide scope of assignments of an EGTC), he continued arguing that the regulation reform has not changed the nature of the EGTC as a legal instrument visibly. His consultations from a governmental level on the promulgation of implementing laws are mainly focusing on the national implementation of the new EGTC regulation reform requirements. The introduction of a tacit consent is a specific challenge. The Polish side is discussing the abolition of the existing national regulation in the implementing law. A possible scenario could be the annulment of the current reference to a complementary application of a Polish legislation on associations. Finally, Mr. *Chybalski* pronounced the need to inform about the EGTC on regional and European level before taking this legal instrument into consideration. The foundation of an EGTC should be well thought. The legal form of an EGTC does not guarantee the absorption of EU funds.

In the third presentation of the first panel Mr. *Josef Brink* of the German Federal Ministry of Justice and Consumer Protection presented the implementation plans from a German governmental perspective. Firstly, he said that the legal framework of the legal instrument is important but it should not be addressed as a priority. From the German national perspective the EGTC does not represent the only legal instrument for cross-border regional cooperation. Concerning the EGTC regulation, the German government does not see the necessity for national implementation as the Act on competences of the German Länder is already sufficient. The EGTC regulation is not depending on rules of application based on provisions of jurisdiction. In addition to this, the promulgation of national rules of application could result in restrictions regarding the use of an EGTC. The German government does not intend to predetermine competencies of application referring to the subsidiarity character of an EGTC. Nevertheless, the German government is interested in strengthening information policy measures regarding the EGTC. The Federal Ministry of Transport and Digital Infrastructure has currently published guidelines for forming an EGTC that has also been translated into the Polish and English language.

The implementation process from a German Land perspective was presented by Ms. *Astrid Lang* from the Ministry for Interior and Sports of Rhineland-Palatinate. She underlined that the ministry was initially well-disposed towards the introduction of an EGTC. The approach was a pragmatic one: a joint utilization of limited resources in the cross-border region of Belgium, Luxembourg, France and the German Land Rhineland-Palatinate and Saarland. Ms. Lang reported on success stories and difficulties of current and planned EGTC projects. In her report she focused *firstly* on the EGTC summit secretary foundation in Luxembourg representing the Grand Region including Saarland, Lorraine and Luxembourg (Saar-Lor-Lux), Rhineland-Palatinate, Wallonia. *Secondly*, she reported on the university in the Grand Region, a network of the Grand Region's universities which plan to introduce the EGTC legal instrument.

The **second panel** of the conference put emphasis on the EGTC in practice. The speaker Ms. *Agnieszka Pyzowska* (Director EGTC Tatry Ltd. [PL-SK]) and Mr. *Karl-Heinz Boßan* (Coordinator of TransOderana EGTC [waiting for approval] [PL-DE]) reported about their practical experiences and their daily work around their formation process of an EGTC. Both speakers focused on the motives for choosing the EGTC as the legal form for joint actions of cross-border institutions.

Ms. *Pyzowska* referred to the EGTC Tatry as an evolutionary development of the already existing long-term cooperation structure of the founding Polish and Slovakian members of the Tatry Euroregion. The aim was to take formal, legal, institutional and in terms of content cooperation on a higher level. Through the application of an EGTC as the legal form the Euroregion expected to overcome formal obstacles for joint actions. It was also intended to obtain more EU funds and to manage and implement small projects through the application of an EGTC in the Euroregion. Despite the added value of an EGTC legal framework its members still have not decided to dissolve the Euroregion's structure.

In his presentation, Mr. *Boßan* focused on the role of the local entities as servants for their citizens. From this initial point, the tasks of an EGTC have to be defined. An EGTC should support measures that counteract negative developments (f.e. regarding demographic development) and support the use of endogenous potentials. The reference point for the founding process of the EGTC TransOderana need to be transportation corridors (railway, roads, rivers) in the concerning regions. Around the transportation corridors there are new residential and logistic areas to be developed.

After a short coffee break the **third and final panel** started addressing the EGTC in the EU Regional Policy. Mr. *Dirk Peters* presented the role of EGTC in the EU Regional Policy. In his presentation, Mr. Peters showed potential forms of using an EGTC in the Regional Policy referring to the "European Territorial Cooperation" (ETC) regulation (the European strategy for cross-border, transnational and interregional cooperation in the EU financial period 2014 – 2020). He highlighted that an EGTC can be a managing organization of an INTERREG operational programme (OP), an intermediate or a beneficiary of an INTERREG project or other project funds.

After the first presentation about EGTC in the EU Cohesion Policy, Mr. *Peter Ulrich*, member of the EGTC Center of Excellence in Frankfurt (Oder) continued talking about the "new financial period as an opportunity for the EGTC legal instrument". In his presentation Mr. *Ulrich* traced the development of cross-border cooperation in the European integration process leading to the institutionalization of European Territorial Cooperation (ETC) as the third column of EU Cohesion Policy. After outlining debates about Cohesion Policy in European political sciences, he presented the main changes in the new EU financial period 2014 – 2020 regarding Cohesion Policy and other EU funding opportunities (ERASMUS+, COSME, Horizon2020). To identify the "opportunities for the new financial period through the reformed EGTC" Mr. *Ulrich* analyzed political and strategic documents such as partnership agreements with the Commission concerning EU Cohesion Policy 2014-2020 (Germany and Poland), drafts of operational programmes for cross-border cooperation (Germany-Netherlands, Saxony-Poland, Brandenburg-Poland) and the "Territorial Agenda of the European Union 2020" by the Hungarian Presidency of the Council of Ministers (2011). While the German government criticized difficulties in the founding process of an EGTC, the Polish government welcomes the use of the EGTC legal instrument for the administration of umbrella projects that finances small fund projects, concluded Mr. *Ulrich*. In the draft versions of the

operational programs the EGTC is only mentioned in passing and is therefore no main beneficiary of INTERREG funding.

Peter Ulrich, Marcin Krzymuski, Philipp Kubicki,

Sprawozdanie z konferencji poświęconej europejskim ugrupowaniom współpracy terytorialnej

10.07.2014

Reported by Reported by Dr Marcin Krzymuski

I. Organizatorzy

Konferencja została zorganizowana przez „Centrum Kompetencyjne EUWT” działające w ramach Viadrina Center B/ORDERS IN MOTION.

Za treść i sprawy techniczne odpowiedzialni byli współpracownicy Centrum Kompetencyjnego w osobach: Marcin Krzymuski, Philipp Kubicki i Peter Ulrich. Wsparcie organizacyjne zapewniły również poszczególne katedry delegując swoich współpracowników. I tak z katedry pana prof. dr. Matthiasa Pechsteina organizatorów wspierała pani Gloria Bartelt i pan Dorian Duda, z katedry pana prof. dr. Jürgena Neyera pani Esther Franke oraz z katedry pana prof. dr. Carstena Nowaka pan Ahmet Kilic. Wykłady oraz dyskusja były tłumaczone symultanicznie przez pana Michała Scheuera i pana Grzegorza Załogę odpowiednio na język polski i niemiecki.

Środki na zorganizowanie konferencji pochodziły z budżetu Centrum Kompetencyjnego.

II. Przebieg konferencji

Konferencja rozpoczęła się o godz. 10.00 i została zakończona o godz. 17.00. Miały miejsce trzy panele, pomiędzy którymi miała miejsce przerwa obiadowa oraz na kawę.

Pierwsza część konferencji poświęcona była nowelizacji rozporządzenia 1082/2006 o europejskich ugrupowaniach współpracy terytorialnej i jej wpływowi na polskie i niemieckie prawo krajowe. Moderował ją pan Philipp Kubicki z Centrum Kompetencyjnego EUWT.

Tematem wykładu otwierającego, wygłoszonego przez pana *Dirka Petersa* z Komisji Europejskiej (Team Leader w Dyrekcji Generalnej Polityka Regionalna i Rozwój Miast) były powody i cele reformy. W odniesieniu do powodów nowelizacji pan Peters wskazał na sprawozdanie Komisji z 2011 r., które zawierało kwintesencję doświadczeń, w tym także praktycznych przeszkód związanych z formą prawną EUWT. Bazując na tym rozróżnił trzy główne kierunki reformy będące jednocześnie jej celami: po pierwsze – usunięcie istniejących dotychczas niejasności (np. co do możliwości udziału w EUWT organów władzy na szczeblu krajowym), po drugie – ułatwienie tworzenia i zarządzania ugrupowaniami (np. w zakresie wydawania zgód na przystąpienie do EUWT; po trzecie – poprawki

mające na celu ożywienie tej formy prawnej (np. w zakresie możliwości określenia prawa właściwego dla realizacji zadań przez EUWT). Wreszcie na koniec pan Peters wskazał na konieczność wydania krajowych przepisów wykonawczych.

Wdrożenie reformy rozporządzenia o EUWT w Polsce było przedmiotem referatu pana Filipa Chybalskiego z polskiego Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (Departament Współpracy Terytorialnej). Pan Chybalski omówił w pierwszej kolejności problemy, na które natrafiły ugrupowania w Polsce (m.in. brak doświadczenia z supranarodowymi formami prawnymi w zakresie polityki regionalnej oraz potencjalnie szeroki zakres zadań EUWT). Następnie krótko odniósł się do samej reformy, która – jego zdaniem – nie zmieniła charakteru ugrupowań. Aktualnie toczące się konsultacje w zakresie przepisów wykonawczych koncentrują się natomiast na wdrożeniu nowych zasad wynikających ze zreformowanego rozporządzenia. Szczególne wyzwanie stanowi wprowadzenie instytucji dorozumianej zgody. Rozważa się również skreślenie odwołania do przepisów o stowarzyszeniach. Na koniec pan Chybalski podkreślił konieczność zwiększenia działań informacyjnych dotyczących tego instrumentu. Ponadto wskazał na to, iż decyzja o utworzeniu EUWT powinna zostać dobrze przemyślana. Samo stworzenie EUWT nie gwarantuje bowiem automatycznie zwiększenia dopływu środków finansowych z UE.

Następnie stanowisko niemieckiego rządu federalnego wobec planów wdrożenia reformy przedstawił pan *Josef Brink* z Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości (kierownik departamentu, „Prawo umów międzynarodowych”). Przy tej okazji podkreślił, że ramy prawne dla tego typu ugrupowań są wprawdzie bardzo ważne ale nie stanowią sprężyny napędowej dla współpracy transgranicznej. Także z punktu widzenia rządu federalnego EUWT nie jest jedyną wchodzącą w rachubę formą prawną. Rząd federalny nie widzi także obecnie potrzeby wprowadzenia przepisów wykonawczych na płaszczyźnie federalnej. Rozporządzenia wydane na poziomie krajów związkowych są wystarczające. Ponadto rozporządzenie o EUWT nie jest typem tzw. rozporządzenia ułomnego, które wymagałoby uchwalenia regulacji idących dalej niż ustalenie właściwości. Poza tym uchwalenie krajowych przepisów wykonawczych mogłoby doprowadzić do ograniczenia stosowania formuły EUWT. Wreszcie nie ma potrzeby do ubiegania krajów związkowych w tym zakresie, gdyż ta forma prawna stosowana jest głównie na poziomie regionalnym i subregionalnym. Niezależnie od wcześniejszych wypowiedzi istnieje natomiast wola wzmocnienia polityki informacyjnej w tym zakresie. Dlatego niedawno pod auspicjami Federalnego Ministerstwa Transportu i Infrastruktury Cyfrowej stworzony został tzw. przewodnik o zakładaniu EUWT, który zresztą został już przetłumaczony na język polski.

Na koniec tej części konferencji pani *Astrid Lang* z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Sportu i Infrastruktury (Departament prawa konstytucyjnego, europejskiego i administracyjnego) zaprezentowała punkt widzenia kraju związkowego. Na wstępie podkreśliła, że administracja od początku była otwarta na tę formułę współpracy. Wychodzono bowiem z pragmatycznego założenia a mianowicie wspólnego skorzystania z ograniczonych bądź co bądź zasobów na styku czterech państw: Belgii, Luxemburga, Francji i Krajów Związkowych Nadrenii Palatynatu i Kraju Saary. Następnie pani Lang omówiła planowane tam zamierzenia związane z instrumentem EUWT, ich sukcesy oraz przeszkody, na jakie natrafiono: najpierw na przykładzie funkcjonującego już EUWT Grand Region (Großregion) (Saar-Lor-Lux – Nadrenia Palatynat – Walonia – Francusko- i niemieckojęzyczna wspólnota w Belgii), następnie właśnie co powołanego EUWT Naczelnego Sekretariatu (Gipfelsekretariat) Grand

Region w formie EUWT z siedzibą w Luxemburgu oraz wreszcie na przykładzie Uniwersytetu Grand Region, będącym związkiem uniwersytetów z obszaru Grand Region, gdzie z kolei dopiero rozważa się zastosowanie formy prawnej EUWT.

Druga część konferencji była poświęcona przedstawieniu praktycznych doświadczeń z instrumentem EUWT. W tym panelu swój referat przedstawiła pani *Agnieszka Pyzowska* (dyrektor EUWT Tatry z o.o. [PL-SK]) i pan *Karl-Heinz Boßan* (koordynator powstającego EUWT TransOderana z o.o. [PL-DE]). Referenci skoncentrowali się przede wszystkim na motywach, które były decydujące dla wyboru EUWT jako formy dla wspólnych działań instytucji z dwóch krajów członkowskich.

Pani *Pyzowska* wskazała na to, że w przypadku EUWT Tatry chodzi przede wszystkim o ewolucję dotychczasowej współpracy pomiędzy polskimi i słowackimi członkami ugrupowania będącymi jednocześnie twórcami i członkami euroregionu o tej samej nazwie. Celem przyświecającym utworzeniu ugrupowania było podniesienie współpracy na wyższy poziom formalny, prawny, merytoryczny i instytucjonalny. Miano przy tym nadzieję na pokonanie istniejących przeszkód o charakterze formalnym dla wspólnych przedsięwzięć. Ponadto widziano również możliwość większej absorpcji środków unijnych. Wreszcie zamierzono powierzyć EUWT zarządzanie tzw. projektem parasolowym w ramach funduszu małych projektów. Mimo wszystkich zalet EUWT członkowie nie zdecydowali się jednak na rozwiązanie dotychczasowych struktur (Euroregionu Tatry).

Pan *Karl-Heinz Boßan* na pierwszy plan wysunął natomiast rolę samorządów jako usługodawców wobec własnych mieszkańców. Zadania przyszłego ugrupowania należy określać wychodząc z takiego właśnie punktu widzenia. Dlatego powinny one mieć na celu przeciwdziałanie negatywnym zmianom zwłaszcza demograficznym jak również wykorzystanie potencjałów endogenicznych regionu. Punktem wyjściowym i punktem odniesienia dla przyszłego ugrupowania TransOderana mają być przebiegające przez jego obszar osie komunikacyjne (linie kolejowe, drogi oraz drogi rzeczne). EUWT ma się przyczyniać do stworzenia wokół nich obszaru atrakcyjnego dla mieszkańców i zachęcającego do osiedlania się. Pytania na koniec tej sesji dotyczyły również praktycznych aspektów takich jak nakłady związane z utworzeniem ugrupowania. Panel i dyskusję moderował pan dr Marcin Krzymuski z Centrum Kompetencyjnego EUWT.

Po krótkiej przerwie rozpoczął się trzeci i ostatni zarazem blok tematyczny pt. „EUWT w polityce regionalnej i finansowej UE”.

W tej części wystąpił ponownie pan Dirk Peters, który zaprezentował rolę EUWT w polityce regionalnej UE. W swoim wystąpieniu pan Peters przedstawił przede wszystkim potencjalne możliwości wykorzystania EUWT przewidziane w nowym rozporządzeniu o Europejskiej Współpracy Terytorialnej, a więc europejskiej strategii współpracy transgranicznej, transnarodowej i interregionalnej w latach budżetowych 2014-2020. Podkreślił przy tym, że EUWT może występować w różnych rolach: jako instytucja zarządzająca programem operacyjnym z zakresu INTERREG, instytucją pośredniczącą oraz jako beneficjent w programie INTERREG albo innym programie w ramach funduszy UE.

Wątek zarysowany przez pana Petersa podjął następnie pan *Peter Ulrich* z Centrum Kompetencyjnego EUWT, który skoncentrował się na tym, czy nowy okres programowania może być szansą dla EUWT. Omówił rozwój

współpracy transgranicznej w Europie aż od czasu włączenia EWT jako trzeciego filara unijnej polityki spójności. Po naszkicowaniu różnych debat, jakie miały za przedmiot politykę spójności, pan Ulrich zaprezentował podstawowe zmiany w nowym okresie budżetowym w latach 2014-2020 w zakresie polityki kohezyjnej i innych obszarach wsparcia, gdzie działa EU (ERASMUS+, COSME, Horyzont2020), aby następnie naświetlić, czy nowy okres programowania w istocie może być szansą dla EUWT. W ostatniej części swojego wystąpienia pan Ulrich zwrócił się ku krajowym (polskim i niemieckim) umowom partnerstwa, projektom programów operacyjnych z zakresu współpracy terytorialnej (Niemcy – Holandia, Saksonia – Polska, Brandenburgia - Polska) i innym dokumentom strategicznym. Wynika z nich, że o ile strona niemiecka krytykuje trudności związane z utworzeniem EUWT, o tyle strona polska preferuje tą formę prawną jako instytucję w zakresie zarządzania tzw. projektami parasolowymi, w których są sfinansowane małe projekty. W projektach programów operacyjnych z zakresu EWT forma prawna EUWT jest obecnie wymieniana z reguły tylko marginalnie.

W dyskusji moderowanej przez pana Sörena Bollmanna z administracji miasta Frankfurt nad Odrą (Frankfurcko-Słubickie Centrum Kooperacji) pojawiły się pytania o możliwość wykorzystania EUWT w ramach tzw. zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Pan Peters podkreślił w odpowiedzi na pytanie, że ZIT pozwalają na sfinansowanie projektów z wielu źródeł jednocześnie a EUWT może być instytucją zarządzającą całymi ZIT.

Philipp Kubicki, Peter Ulrich, Marcin Krzymuski

Konferenzbericht zur 1. EVTZ-Konferenz

10.07.2014

Reported by Reported by

I. Veranstalter

Die Konferenz wurde vom EVTZ-Kompetenzzentrum am Viadrina Center B/ORDERS IN MOTION veranstaltet.

Verantwortlich in inhaltlicher und organisatorischer Hinsicht waren die Mitarbeiter des EVTZ-Kompetenzzentrums: Herr Marcin Krzymuski, Herr Philipp Kubicki und Herr Peter Ulrich. Organisatorisch wurden sie von studentischen Hilfskräften der Lehrstühle von Prof. Dr. Matthias Pechstein (Frau Gloria Bartelt, Herr Dorian Duda), von Prof. Dr. Jürgen Neyer (Frau Esther Franke) und von Prof. Dr Carsten Nowak (Herr Ahmet Kilic) unterstützt. Die Vorträge und Diskussionen wurden simultan jeweils in die deutsche und polnische Sprache übersetzt. Als Dolmetscher waren Herr Michał Scheuer und Herr Grzegorz Załoga tätig.

Die Konferenzmittel stammten aus dem Haushalt des Kompetenzzentrums.

II. Verlauf der Konferenz

Die Konferenz startete um 10.00 Uhr und wurde um 17.00 Uhr abgeschlossen. Es gab drei Themenblöcke, die durch eine Mittags- bzw. eine Kaffeepause unterbrochen wurden.

Der **erste Teil der Konferenz** widmete sich mit vier Referaten der Reform der Verordnung (VO) über den Europäischen Verbund für territoriale Zusammenarbeit (EVTZ) und ihrer nationalen Umsetzung in Deutschland und Polen.

Thema des ersten Vortrags von Herr *Dirk Peters* von der EU-Kommission (Team Leader in der Generaldirektion Regionalpolitik und Stadtentwicklung) waren Anlass und Ziele der Reform der EVTZ-VO. In Bezug auf Ersteres verwies Herr *Peters* auf den Kommissionsbericht von 2011, der die seit 2006 gesammelten Erfahrungen und praktischen Schwierigkeiten mit der Rechtsform des EVTZ zusammenfasste. Hierauf aufbauend unterschied er drei Stoßrichtungen der Reform und damit zugleich ihre Ziele: Erstens, die Beseitigung der bisher bestehenden Unklarheiten (etwa hinsichtlich der Teilnahme nationaler Behörden); zweitens, die Vereinfachungen bezüglich Gründung und Verwaltung eines EVTZ (bspw. hinsichtlich des Genehmigungsverfahrens) und drittens, die Verbesserungen zur Ertüchtigung dieser Rechtsform (z.B. hinsichtlich der Möglichkeit, die auf die Aufgaben des EVTZ anwendbare Rechtsordnung gesondert bestimmen zu können). Zum Ende seines Vortrags wies Herr *Peters* auf die Notwendigkeit nationaler Durchführungsbestimmungen hin.

Die Umsetzung der Reform der EVTZ-VO in Polen war Gegenstand des zweiten Referats von Herrn *Filip Chybalski* vom polnischen Ministerium für Infrastruktur und Entwicklung (Referat für territoriale Zusammenarbeit). Hierbei ging er zunächst auf die Schwierigkeiten ein, die der Rechtsform in Polen ursprünglich begegneten (u.a. fehlende Erfahrung auf polnischer Seite mit supranationalen Rechtsformen in der Regionalpolitik und der potentiell weite Aufgabenbereich eines EVTZ). Sodann bezog er kurz Stellung zu der Reform an sich, die seiner Ansicht nach den Charakter der EVTZ nicht geändert habe. Die derzeit auf Regierungsebene andauernden Konsultationen zum Erlass von Durchführungsvorschriften konzentrierten sich vor allem auf die nationale Umsetzung der neuen Vorgaben in der reformierten EVTZ-VO. Vor besondere Herausforderung sei man im Hinblick auf die Einführung der stillschweigenden Genehmigung gestellt. Erwogen werde aber auch, bestehende Regelung im polnischen Durchführungsgesetz zu streichen. So überlege man bspw. den bisherigen Verweis auf die ergänzende Anwendung des polnischen Vereinsrechts aufzuheben. Abschließend betonte Herr *Chybalski* zum einen die Notwendigkeit, über die Rechtsform mehr zu informieren. Zum anderen verwies er darauf, dass die Gründung eines EVTZ wohl überlegt sein müsse. Allein die Gründung garantiere nicht automatisch einen Zufluss an EU-Mitteln.

Anschließend nahm Herr *Josef Brink* vom Bundesministerium der Justiz (Referatsleiter, Referat „Recht der völkerrechtlichen Verträge“) Stellung zu den Durchführungsplänen aus Sicht der Bundesregierung. Hierbei betonte er zunächst, dass der Rechtsrahmen für eine solche Rechtsform zwar sehr wichtig sei, aber nicht die Triebfeder darstelle. Auch sei aus Sicht der Bundesregierung der EVTZ nicht die einzige in Betracht kommende Rechtsform für die grenzübergreifende regionale Zusammenarbeit. Im Hinblick auf die nationale Durchführung der EVTZ-VO sehe die Bundesregierung derzeit keinen gesetzgeberischen Bedarf, die auf Länderebene erlassenen Zuständigkeitsgesetze seien ausreichend. Die EVTZ-VO sei keine hinkende Verordnung, die über Zuständigkeitsbestimmungen hinaus auf Durchführungsvorschriften angewiesen sei. Zudem könne der Erlass nationaler Durchführungsvorschriften zu Restriktionen bei der Nutzung eines EVTZ führen. Im Übrigen möchte man den Bundesländern nicht vorgreifen, denn die Rechtsform gelange überwiegend auf dieser Ebene und darunter zur Anwendung. Davon unabhängig wolle man aber die Informationspolitik in diesem Bereich

verstärken. So sei etwa vor kurzem ein Leitfaden zur Gründung eines EVTZ unter der Leitung des Bundesministeriums für Verkehr und digitale Infrastruktur (BMVI) erstellt worden, der auch in die polnische Sprache übersetzt worden ist.

Die Umsetzungsperspektive aus der Perspektive eines Bundeslandes stellte abschließend Frau *Astrid Lang* vom rheinland-pfälzischen Ministerium des Inneren, für Sport und Infrastruktur (Referat Verfassungsrecht, Europa, Verwaltungsverfahren) dar. Sie betonte eingangs, dass man sich zu Beginn der Einführung dieser Rechtsform offen gezeigt. Geleitet sei man von einem pragmatischen Ansatz gewesen, nämlich der gemeinsamen Nutzung der ansonsten begrenzten Ressourcen im Vierländereck zwischen Belgien, Luxemburg, Frankreich und den Bundesländern Rheinland-Pfalz und Saarland. Sodann berichtete sie über die dortigen (geplanten) EVTZ-Projekte, ihre Erfolge und Schwierigkeiten: zum einen über die Großregion Saar-Lor-Lux - Rheinland-Pfalz - Wallonie - Französische und Deutschsprachige Gemeinschaft Belgiens, die ein Gipfelsekretariat in Form eines EVTZ mit Sitz in Luxemburg gegründet hat, sowie zum anderen über die Universität der Großregion, einen Verbund der Universitäten der Großregion, die ebenfalls die Gründung eines EVTZ erwägen.

Der **zweite Teil** der Konferenz war der Darstellung von praktischen Erfahrungen mit dem Instrument des EVTZ gewidmet. In diesem Teil berichteten Frau *Agnieszka Pyzowska* (Direktorin Tatry EVTZmbH [PL-SK]) und Herr *Karl-Heinz Boßan* (Koordinator TransOderana EVTZmbH i.G. [PL-DE]) über ihre Erfahrungen bei der täglichen Arbeit bzw. aus der Gründungsphase. Beide Referenten konzentrierten sich vor allem auf die Motive, die den Ausschlag gegeben haben für die Wahl des EVTZ als gemeinsame Handlungs- und Rechtsform für die gemeinschaftliche Betätigung von Einrichtungen aus zwei Ländern.

Frau *Pyzowska* wies darauf hin, dass es sich im Fall des EVTZ Tatry vor allem um eine evolutive Fortentwicklung der schon bestehenden Kooperation zwischen den Gründungsmitgliedern (zugleich Mitglieder der gleichnamigen Euroregion) auf polnischer und slowakischer Seite handele. Ziel sei gewesen die formelle, rechtliche, inhaltliche und institutionelle Zusammenarbeit auf ein höheres Niveau zu heben. Man hoffte dabei, durch den EVTZ bestehende formelle Hindernisse für gemeinsame Aktivitäten zu überwinden. Auch die Möglichkeit, mehr EU-Mitteln durch den EVTZ zu absorbieren, wurde gesehen. Schließlich habe man vorgehabt, dass der EVTZ außerdem fähig sein würde, sog. Kleinprojekte zu verwalten und umzusetzen. Trotz aller Vorteile des EVTZ haben sich seine Mitglieder doch nicht entschieden haben, die bisherigen Strukturen (Euroregion) aufzulösen.

Herr *Boßan* rückte hingegen die Rolle der Kommunen als Dienstleister für ihre eigenen Bürger in den Vordergrund. Hiervon ausgehend seien auch die Aufgaben des künftigen EVTZ zu bestimmen. Sie sollen vor allem negativen Veränderungen (insbesondere in demografischer Hinsicht) entgegenwirken sowie auf die Nutzung endogener Potentiale zielen. Ausgangs- und Bezugspunkt des zu gründenden EVTZ TransOderana sollen die durch das Gebiet verlaufenden Verkehrsachsen (Eisenbahnlinien, Straßen, Flusswege) sein. Um sie herum soll gemeinsam ein attraktives Wohn- und Siedlungsgebiet entwickelt werden.

Nach einer kurzen Kaffeepause startete der **dritte und abschließende Themenblock** „EVTZ in der Regional- und Förderpolitik“.

In diesem Teil referierte wieder Herr Peters und zwar zur Rolle der EVTZ in der EU-Regionalpolitik. In seinem Vortrag stellte Herr *Peters* in erster Linie potentielle Nutzungsformen von EVTZ anhand der neuen Verordnung zur „Europäischen Territorialen Zusammenarbeit“ (ETZ), also der europäischen Strategie zur grenzüberschreitenden, transnationalen und interregionalen Zusammenarbeit für die Haushaltsperiode 2014 - 2020, dar. Dabei betonte er, dass ein EVTZ in verschiedenen Rollen auftreten kann: als eine Verwaltungsbehörde eines operationellen Programms (OP) vom INTERREG-Programm, eine zwischengeschaltete Stelle, ein Begünstigter eines INTERREG-Programms oder anderer EU-Förderprogramme.

Den von ihm aufgegriffenen Faden nahm anschließend Herr *Peter Ulrich* vom EVTZ-Kompetenzzentrum auf, der die „neue Förderperiode als Chance für den EVTZ“ präsentierte. Er zeigte die Entwicklung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit in Europa auf, bis hin zur Implementierung der ETZ als „3.Säule der EU-Kohäsionspolitik“. Nachdem er verschiedene Debatten über die Kohäsionspolitik skizzierte, ging Herr Ulrich auf die grundlegenden Änderungen in der neuen EU-Haushaltsperiode 2014 - 2020 für die Kohäsionspolitik und in anderen EU-Fördermaßnahmen (ERASMUS+, COSME, Horizont2020) ein, um die „neue Förderperiode als Chance für den EVTZ“ zu beleuchten. Um auch den „reformierten EVTZ als Chance für die Förderperiode zu betrachten“ wendete sich Herr *Ulrich* im letzten Teil seines Vortrags nationalen Partnerschaftsabkommen mit der EU-Kommission (DE-PL), Operationellen Programmentwürfen der grenzüberschreitende Zusammenarbeit (Deutschland-Niederlande/ Sachsen-Polen/Brandenburg-Polen) und andere Strategiedokumenten zu. Während die deutsche Seite die Gründungsschwierigkeiten eines EVTZ kritisieren, befürwortete die polnische Seite die Rechtsform des EVTZ als Einrichtung für die Verwaltung von sog. „Schirmprojekten“ mit denen Kleinstprojekte finanziert werden können. In den Programmentwürfen zu den Operationellen Programmen würden EVTZ dagegen zurzeit nur am Rande erwähnt.

Philipp Kubicki, Marcin Krzymuski, Peter Ulrich